

FELADATAINK NEMZETI SZINTEN A VIZEK JÓ ÁLLAPOTÁNAK ELÉRÉSE ÉRDEKÉBEN, A MAGYAR KORMÁNYZATI KÖZREMŰKÖDÉS A NEMZETKÖZI DUNA FELMÉRÉSEKBEN

- Előadó: **Kovács Péter**
ICPDR Magyar Delegáció Vezető
HU Víz Igazgató
- Dátum: 2025. december 10.
- Helyszín: EUDRS – Nemzeti Meghallgatás
BMGE „K” épület

Víz Keretirányelv 2000/60/EK

Új általános célkitűzés: a vizek jó állapotának elérése 2015-ig

Céljai (környezeti célkitűzések)

- a vizek állapotromlásának megakadályozása
- a vizekkel kapcsolatban lévő ökoszisztémák védelme
- a fenntartható vízhasználatok biztosítása
- az emisszió csökkentésével a vízminőség javítása
- a felszín alatti vizek védelme, fenntartható gazdálkodás
- a szennyezettségi koncentráció bármely szignifikáns és tartós emelkedő tendenciájának megfordítása

Újszerűsége

- ökológiai szemlélet (biológiai elemek)
- (nemzetközi) vízgyűjtő szint
- integrált megközelítés: felszíni, felszín alatti és tengerparti vizek
- a társadalom bevonása a végrehajtásba: nyílt tervezés
- a tervek hat évenkénti felülvizsgálata

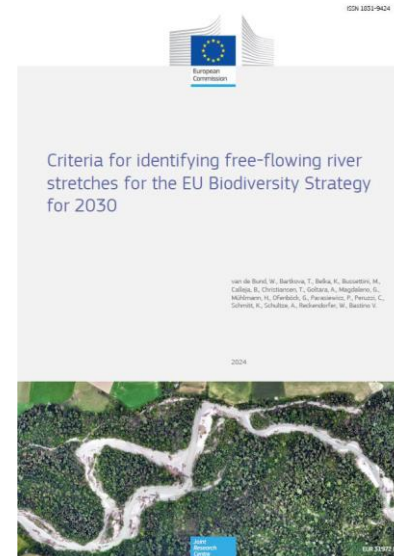
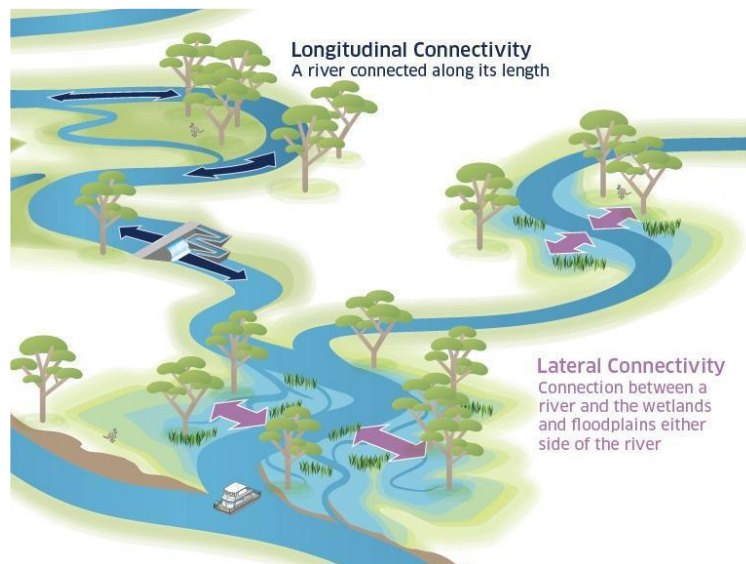
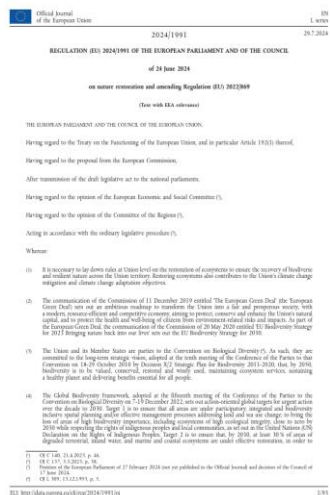
EUROPEAN
GREEN
DEAL

Természet Helyreállítása Rendelet

25 000 km „szabad folyású” folyó 2030-ig

PL példa:
36 teszt terület

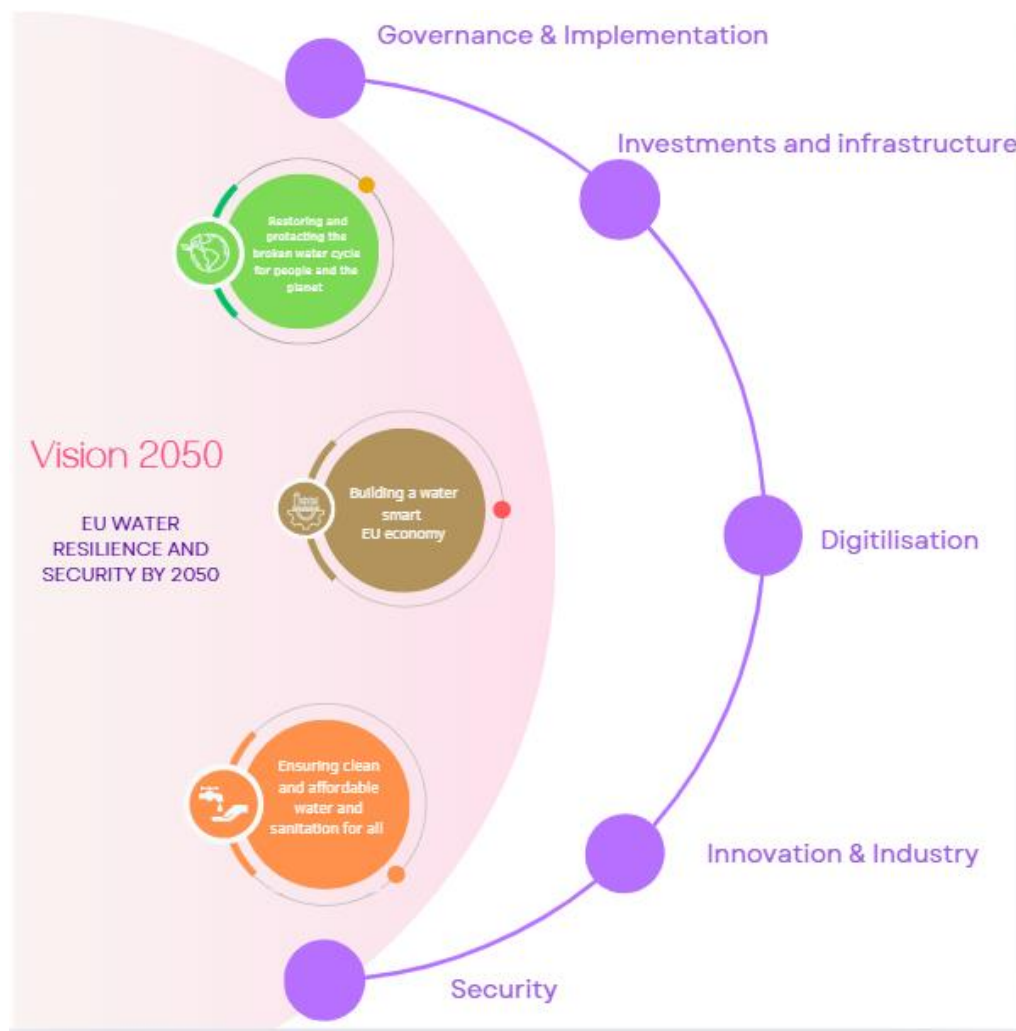

6 szabad folyású folyószakasz

Alkalmazkodóképes Vízgazdálkodási Stratégia (Water Resilience Strategy)

A MI VÍZÜGYÜNK

A víz körforgásának
helyreállítása és
védelme

Víz barát EU gazdaság
kialakítás

Tiszta és megfizethető
víz és szanitáció
mindenkinek

Alkalmazkodóképes Vízgazdálkodási Stratégia (Water Resilience Strategy)

A stratégia **átfogó tervet ad több mint 50 intézkedéssel, hogy segítse** a Tagországok hatékonyabb vízgazdálkodását, a vizek megfelelő mennyiségi és minőségi biztosítását minden felhasználó részére.

- 1. Jobb szakpolitika** - a helyi szereplőkkel.
- 2. Beruházások fokozása** - több mint €15 milliárd finanszírozás (EIB).
- 3. Felgyorsított digitalizáció** - a digitalizáció és az AI használatára a vízgazdálkodásban.
- 4. Több kutatás és fejlesztés.**
- 5. Erősebb biztonság és jobb felkészültség** - krízis ellenállóképesség és a korai előrejelzés javítása.

VKI, FAV és EQS irányelvek felülvizsgálata

javaslat az Európai Parlament és a Tanács irányelve a vízpolitika terén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról szóló 2000/60/EK irányelv, a felszín alatti vizek szennyezés és állapotromlás elleni védelméről szóló 2006/118/EK irányelv és a vízpolitika terén a környezetminőségi előírásokról szóló 2008/105/EK irányelv módosításáról

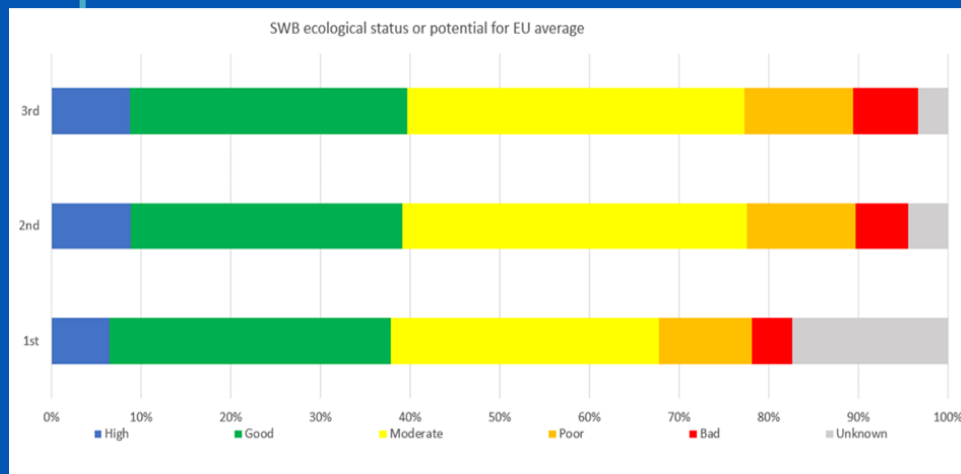
A három vízpolitikai jogszabályt módosító irányelv-javaslat célja az ökoszisztémák és az emberi egészség védelmének javítása az új és elterjedőben lévő szennyezőanyagok hatásaival, valamint a szennyezőanyagok kombinált hatásával szemben, továbbá az irányelvek végrehajtása terén jelentkező hiányosságok orvoslása és tagállami szinten az egységes végrehajtás elősegítése. A javaslat 2022. október 26-án, a Szennyezésmentes Európa csomag elemeként jelent meg.

A jogszabály javaslat frissíti a felszíni és felszín alatti vizeket érintő szennyező anyagok listáját új anyagok hozzáadásával, egyes anyagok határértékeinek módosításával, más anyagok törlésével. A kiegészített melléklet 24 új anyagot tartalmaz, többek között gyógyszermaradékokat, ipari szennyezőanyagokat, növényvédőszeret. A javaslat a hatékonyabb döntéshozatal érdekében a környezeti minőségi követelmények módosítását a jövőben delegált jogi aktus formájában javasolja megtenni.

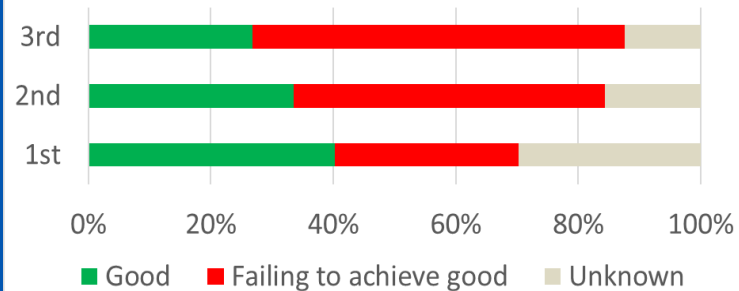
European
Commission

Felszíni vizek

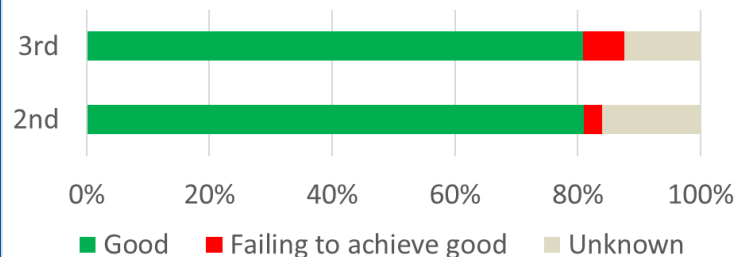

Ökológiai állapot

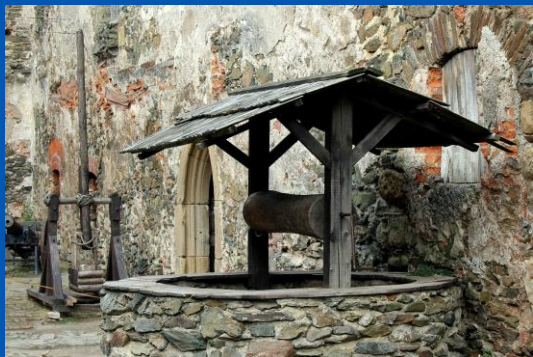
SWB chemical status for EU average

SWB chemical status without uPBT for EU average

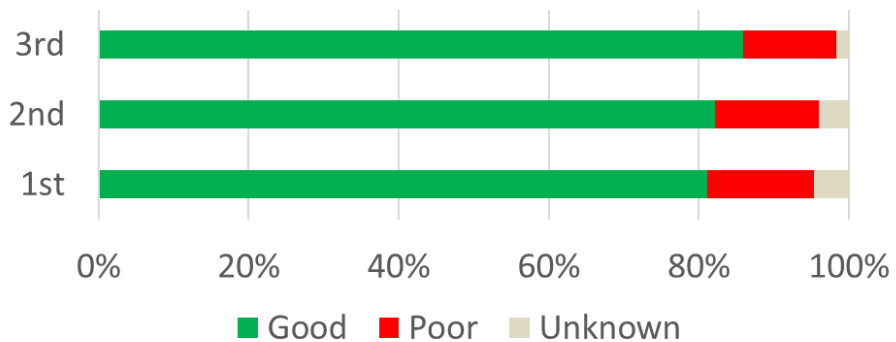

Kémiai állapot

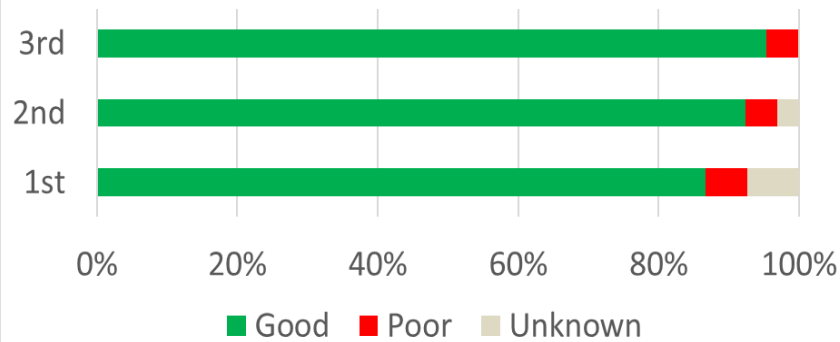
Felszín alatti vizek

GWB chemical status for EU average

Kémiai állapot

GWB quantitative status for EU average

Mennyiségi állapot

A Duna szintű együttműködés megkezdése

Commitment

1994 Az Egyezmény aláírásra került 12 ország által

Csak 1 EU tagállam volt - Németország

1995: Ezt követte Ausztria csatlakozása

2000: EU Víz Keretirányelv végrehajtása

igilag kötelező az EU tagországoknak és a csatlakozó országoknak

2004: CZ, HU, SI, SK csatlakozott

2007: BG, RO csatlakozott

2013: HR csatlakozott

Erőse különbségek az ICPDR országok között: 9 EU Tagország/ 5 Nem EU Tagország

Eltérő gazdaság, történelem és politika

- Non EU tagországok végrehajtják a VKI/Árvíz Irányelveket amennyire tudják
- Egymás példáiból tanulhatnak

Kihívások és Tevékenységek

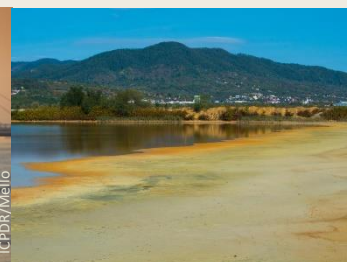
Közös célkitűzések meghatározása / Információk megosztása

Társadalmi részvétel

ICPDR IKSD

International Commission
for the Protection
of the Danube River
Internationale Kommission
zum Schutz der Donau

Transnational Monitoring

Klíma Srtatégia

Zöldebb hajózás

Zagytározók kezelése

Joint Danube Survey

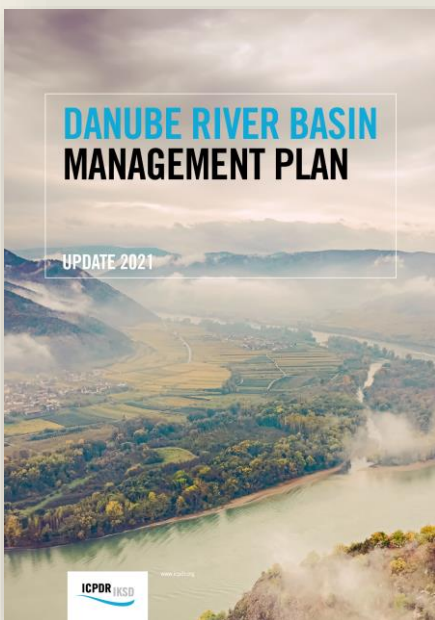
Veszély előrejelző
rendsze

Fenntartható Vízienergia
termelés

Fenntartható
Mezőgazdaság

A nemzeti tervek közös vízgyűjtő tervvé való átalakítása

5 Jelentős Vízgazdálkodási Kérdés

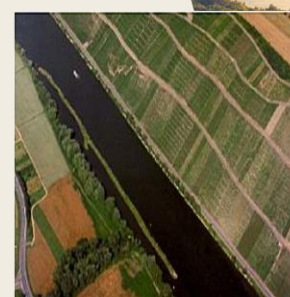
Organic
Pollution

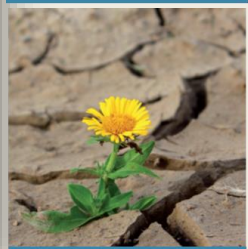
Nutrient
Pollution

Hazardous Subst
Pollution

Hydromorphological
Alterations

Effects of Climate
Change (drought,
water scarcity,
extreme hydrological
phenomena and other
impacts)

**Klímaváltozás mint ÚJ Jelentős
Vízgazdálkodási Kérdés 2021-óta.**

JDS vizsgálatok

Az Egyezmény 9. cikke többek között előírja, hogy „A Szerződő Felek időről időre számba veszik a Duna vízminőségi viszonyait...” és hogy „összehangolt vagy közös monitoring rendszereket fejlesztenek ki...”

A közös monitoring-rendszer feladatait a TNMN (nemzetközi monitoring-hálózat) látja el, míg a Duna vízminőségét, formakincsét, illetve hordalékviszonyait a Nemzetközi Duna-felmérés (JDS, Joint Danube Survey) mutatja be, amelyet hat évente szervez az ICPDR. (2001, 2007, 2013, 2019, 2025)

JDS vizsgálatok

Az első három felmérés során egy nemzetközi szakértői csoport egy hajóval a Duna felső szakaszától egészen a Duna-deltáig végigutazott és közben mintákat vettek, azokat sok jellemzőre menet közben megvizsgálták, illetve a későbbi laboratóriumi vizsgálatokhoz tartósították. Ennek hátránya a hajó miatt limitált technikai lehetőségek és létszám, továbbá a magas költsége volt.

2019-től kezdődően (JDS 4.) a résztvevő országok saját nemzeti szakértői vesznek mintákat és végeznek vizsgálatokat, részben pedig az egyes országoknak a többi ország felé történő, természetbeni felajánlása alapján külföldi szakértők utaznak végig ezeken a pontokon és mintáznak, vizsgálják a Dunát, a legnagyobb mellékfolyók alsó szakaszát, a Duna-menti felszín alatti vízkészletet és néhány kiválasztott szennyvíztisztító telep kibocsátását.

A 4. Duna-felmérésbe a nem dunai országok is bekapcsolódtak a Duna mellékfolyóinak vizsgálatával, összesen 13 ország vett benne részt, a nemzeti szakértői csoportjaival és a munkát irányító nemzetközi vezetői szakértői csoporttal (Biológiai Vezetői Szakértői Csoport és Kémiai Vezetői Szakértői Csoport- Chemical Core Group).

JDS vizsgálatok

Az elméleti kezdési időpont a nemzetközi Duna-nap, június 29-e (az Egyezmény aláírásának évfordulója). Azért elméleti a kezdési időpont, mert április-májustól már folynak olyan vizsgálatok, melyek részben a vegetációs időszakhoz kötődnek, részben pedig 4-5 hónapos a mintavételi periódusuk, így jóval a Duna-nap előtt el kellett kezdődjenek.

A sokféle mérés között vannak olyanok, melyek hamar, akár azonnal, vagy pár napon belül adatot szolgáltatnak. Ugyanakkor sok vizsgálat önmagában időigényes, illetve célszerű az összes mintát megvárni az adott mérés, vizsgálat megkezdéséhez. Összességében a mérések ez év végéig, esetleg jövő év elején zárulnak. Ezt követően a nagyszámú adat összegyűjtése, adatbázisba rendezése, helyességük vizsgálata és ezután értékelése történik. Mindez összemérhető a mérési fázis erőfeszítéseivel. Az eredményeket egy összefoglaló jelentésbe rendezik a szakértők, amely szöveges leírás formájában, táblázatos és grafikus megjelenítésben is bemutatja az eredményeket, összehasonlítva az előző Duna-felmérés eredményeivel.

JDS vizsgálatok

Alapjában négyféle vizsgálat történik: hidrobiológiai, mikrobiológiai, kémiai és hidromorfológiai.

A hidrobiológiai vizsgálatok részben a Víz Keretirányelvben meghatározott élőlénycsoportokra terjednek ki (lebegő mikroszkópikus méretű algák, bevonatkozó algák, szabad szemmel látható vizinövényzet, szabad szemmel látható vizi gerinctelen állatok, halak), és ezen felül a vízben lebegő életmódot folytató, kis méretű állati szervezetekre (zooplankton).

A hidrobiológiai vizsgálatok egyedi iránya a környezeti DNS vizsgálata a szabad szemmel látható vízben élő gerinctelen állatokra (pl.: csigák, kagylók, kérészek, szitakötők), köveken és növények levelén bevonatot képző algákra, valamint halakra történnek.

JDS vizsgálatok

Az özönfajok (invazív fajok) vizsgálata a biológiai vizsgálatokkal együtt fog történni.

A mikrobiológiai vizsgálatok a kórokozó és természetesen jelenlevő mikroorganizmusokra és az antibiotikum-rezisztens törzsekre terjed ki.

A kémiai mérések a legegyszerűbb általános vízkémiai jellemzőktől sok tízezer bonyolult szerves vegyület jelenlétének méréséig terjednek, például hormonok és hormonhatású anyagok, gyógyszermaradékok, ipari és háztartási kemikáliák, sőt tiltott felhasználású kábítószeres is szerepelnek a listán.

Végül a hidromorfológiai vizsgálatok a medernek, a parti sávnak, illetve az ártérnek (hullámtérnek) módosításait vizsgálja, alapadatot szolgáltatva a vízminőségre gyakorolt hatás elemzéséhez is.

JDS vizsgálatok

Nemzeti hozzájárulás:

- pénzübeli,
- technikai
- szakértői

A mintavételek és vizsgálatok, elsősorban a résztvevő országok saját nemzeti szakértői által, azonos időszakban. A koordinációt a Nemzeti Koordinátorok és az ún. nemzetközi „Core Team” biztosítja, illetve az előkészítés során több módszertani tréningre is sor került.

Köszönöm a megtisztelő figyelmet!

